

Therefore, the study of English by future students of the Faculty of History is urgent and extremely necessary.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bentley, K. and Phillips, S. (2009) Teaching science in CLIL, unpublished raw data, 164.
2. Coyle, D (2011) Theory and planning for effective classrooms: supporting students in content and language integrated learning contexts, in Masih, J (Ed.) Learning through a Foreign Language, London: CILT, 202.
3. Phillips, I (2008) Teaching History, London: SAGE, 301.
4. Snow, M.A, Met, M. Genesee, F. (2014) A Conceptual framework for the integration of language and content instruction. In P.A. Richard-Amato and M.A. Snow (eds) The Multicultural Classroom (2012), London: Longman, Chapter 3, 109.
5. Whittaker, R (2011) Using Systemic-Functional Linguistics in Content and Language Integrated Learning, in NALDIC Quarterly (Vol 8 No1), 17.

The article was made in according to Cambridge English-History Integrated Learning, called CLIL (Content and Language Integrated Learning) System.

CLIL is an acronym for Content and Language Integrated Learning. It is an approach to teaching the content of history and curricular subjects through the medium of a non-native language. In a CLIL course, learners gain knowledge and understanding of the curricular subject while simultaneously learning and using the target language.

History teachers in CLIL programmes therefore have to know the academic language that learners need in order to communicate their knowledge of historical events, their ideas about chronology, and their descriptions of the features of a particular period of time. Learners also need to be able to discuss historical arguments and justify their opinions. In order to achieve competence in communicating ideas about history, teachers should help learners notice key grammatical patterns as well as key content vocabulary.

Key words: CLIL System, English skills, History, Historians analyse, learning history through English language, historical knowledge.

УДК 373.3.016:811.111

К.М. ПАВЕЛКІВ, А.В. ГАСВСЬКА

ЗАСТОСУВАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ) МОВИ ДІТЬМИ З МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ

У статті розкриті особливості прояву порушень звуковимови у дітей дошкільного віку в процесі вивчення ними англійської мови, сформульовані основні напрямки роботи з навчання іноземної мови дошкільників з мовленнєвою патологією, представлені типи арт-терапевтичних вправ, що дозволяють здійснювати урахування мовленнєвих порушень в процесі навчання дітей дошкільного віку англійської мови.

Ключові слова: дошкільний вік, дефекти звуковимови, навчання англійській мові, розвиток мовленнєвого аналізатора, фонетичні порушення, фонематичні порушення, арт-терапія.

Постановка проблеми. Загальновизнаною є думка про те, що однією з ключових характеристик сучасної освіченої людини є її готовність до міжкультурної комунікації. Це багато в чому вплинуло на зміни в змісті і термінах початку вивчення іноземних мов.

Очевидно, що варіативність індивідуальних показників мовленнєвого, комунікативного, когнітивного, соціального розвитку сучасних дошкільників, істотно відрізняється, що визначається їх різним стартовим рівнем розвитку, так і специфікою їх психофізіологічного статусу. Це, в свою чергу, може істотно ускладнити процес навчання дітей іноземним мовам. З огляду на той факт, що серед сучасних дошкільників значну частку складають діти з різними порушеннями в розвитку, в тому числі і з порушеннями мовлення, стає актуальною проблема вивчення методики навчання дітей іноземним мовам. Також актуальним є пошук ефективних форм та методів навчання у цьому напрямку.

Аналіз досліджень. Незважаючи на велику різноманітність методичної літератури з навчання дітей дошкільного віку англійської мови, що з'явилася останнім часом (Н. Бабенко, К. Віттенберг, Т. Марчій-Дмитраш, О. Котенко, О. Лобода, В. Скульте, Н. Трофаїла, Т. Шкваріна), навчання дітей з мовленнєвими порушеннями вимагає пошуку і впровадження нових ефективних методів роботи, які дозволять забезпечити продуктивність засвоєння іноземної мови дітьми з мовленнєвими порушеннями.

Сьогодні питання про особливості прояву мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку в процесі вивчення ними рідної мови вивчений в достатній мірі. Цією проблемою займалися такі вчені, як О. Боряк, Л. Волкова, Р. Левіна, Л. Лопатіна, О. Мастюкова, О. Правдіна, Ю. Рібцун, М. Серебрякова, І. Смирнова, Є. Соботович, Т. Філічева, Н. Чевелева, Г. Чиркіна, М. Шеремет та ін.

Мета статті. Мета статті полягає у визначенні можливостей вивчення іноземної (англійської) мови дітьми з мовленнєвими порушеннями та застосування у освітньому процесі арт-терапії.

Виклад основного матеріалу. У всьому різноманітті видів і форм порушень мовлення, як правило, найбільш поширеним їх проявом є порушення звуковимовної сторони мовлення, яке може бути як самостійним дефектом, так і включеним в симптомокомплекс більш складного мовленнєвого дефекту.

Порушення звуковимови ускладнюють оволодіння дітьми фонетичною системою мови.

Зовні дефекти звуковимови можуть виражатися в одному з наступних варіантів. 1. Повна відсутність у мовленні того чи іншого звуку. У цих випадках звук просто пропускається, не вимовляється. 2. Заміна одного звуку мови іншим. 3. Спотворена вимова звуку. 4. Змішання двох правильно вимовлених звуків. О. Леханова та Л. Івлева вказують, що причина заміни звуків найчастіше полягає в недостатній сформованості фонематичного слуху або в його порушеннях, в результаті чого діти не чують різниці між звуком і його заміником. Подібні порушення називаються фонематичними, адже при цьому один звук замінюється іншим, внаслідок чого порушується зміст слова [4, с. 169].

Причиною спотвореної вимови звуків, як правило, є недостатня сформованість або порушення артикуляційної моторики. При цьому діти не можуть правильно виконувати рухи органами артикуляційного апарату, особливо язиком, в результаті чого звук спотворюється, вимовляється неточно. Подібні порушення називаються фонетичними, так як при цьому звук не замінюється іншим звуком з фонетичної системи цієї мови, а звучить переключено, хоча це не впливає на зміст слова. Досить часто зустрічаються випадки, коли у дитини звуки однієї групи замінюються, а звуки іншої - спотворюються. Такі порушення називаються фонетико-фонематичним.

В процесі навчання англійській мові, необхідно здійснювати урахування наявних у дітей дошкільного віку порушень мовлення. Знання типу порушення звуковимови дозволяє визначити особливості роботи з навчання іноземної мови дітей цієї категорії.

При фонетичних порушеннях звуковимови більше уваги необхідно приділяти розвитку артикуляційного апарату, загальної та дрібної моторики. При фонематичних порушеннях основний акцент слід робити на розвитку мовленнєвого слуху і фонематичного слуху як одного з його компонентів.

Найчастіше дитина не опановує правильною вимовою тих звуків іноземної мови, які більш складні за артикуляцією, тобто вимагають особливо диференційованих рухів мовленнєвих органів, або відсутні в рідній мові. Звуки, відсутні в рідній мові, як правило, замінюються фонемами рідної мови, схожими з необхідним звуком за артикуляційними або акустичними ознаками.

О. Леханова та Л. Івлева зауважують, що значні труднощі в оволодінні основами іноземної мови дітей з мовленнєвими порушеннями обумовлені недостатньою сформованістю основних компонентів мовленнєвої системи (фонетико-фонематичного, лексичного, граматичного), її просодичної і семантичної сторін. У дітей цієї категорії спостерігаються труднощі у формуванні звукового аналізу та синтезу [4, с. 169].

Навчання іноземної мови дошкільників з мовленнєвими порушеннями тісно пов'язане з корекційно-педагогічною роботою, що реалізує основний принцип спеціальної педагогіки - принцип корекційної спрямованості. В процесі розробки навчального матеріалу і методологічного інструментарію необхідно враховувати вікові, індивідуально-психологічні особливості дітей цієї категорії, а також структуру наявного у них мовленнєвого порушення.

Внаслідок того, що проблема навчання іноземної мови дошкільників з мовленнєвими порушеннями носить міждисциплінарний характер, процес навчання повинен здійснюватися в тісній взаємодії фахівців різних профілів (логопеда, вчителя англійської мови, психолога, психоневролога), з урахуванням закономірностей формування системи рідної мови дитини, а також наявних труднощів в її оволодінні (порушення фонематичного слуху, лексико-граматичної системи тощо).

Успішне оволодіння дитиною з мовленнєвими порушеннями фонетичною системою англійської мови вимагає роботи з розвитку мовленнєвого і мовленнєво-слухового аналізаторів. Тому у дітей необхідно розвивати фонематичний слух, тобто здатність розрізняти і відтворювати всі звуки мови, співвідносячи їх з фонетичною системою цієї мови; виробляти хорошу дикцію, тобто рухливість і диференційованість рухів органів артикуляційного апарату, які забезпечують чітку, зрозумілу вимову кожного звуку окремо, а також слів і фраз в цілому; розвивати мовленнєве дихання, тобто вміння виробляти короткий вдих і тривалий ротовий видих, що забезпечує тривалу і звучну вимову звуків мови, плавність і злитість вимови.

О. Леханова та Л. Івлева вказують, що особливу увагу необхідно приділити розвитку слухової пам'яті дошкільників з мовленнєвими порушеннями, оскільки її рівень нижчий норми, що загальмовує і в значній мірі ускладнює засвоєння дітьми іноземної мови [4, с. 169].

Таким чином, основними напрямками корекційно-педагогічної роботи з навчання іноземної мови дошкільників, які мають порушення мовлення, є:

- розвиток лінгвістичних здібностей дітей дошкільного віку з урахуванням їх вікових особливостей і структури мовленнєвого порушення;
- формування у дітей первинних навичок спілкування іноземною мовою;
- корекція і розвиток звуковимовної сторони мовлення;
- корекція і розвиток фонематичного сприймання, в тому числі розширення рівня розуміння мови як рідної, так і іноземної;
- розвиток сенсомоторних функцій;
- формування кінестетичної основи рухів артикуляційного апарату, розвиток мимічної мускулатури;

- розвиток інтелектуальних функцій (вербально-логічного мислення, пам'яті, уяви, сприймання, уваги, орієнтування в просторі і в часі);
- розвиток емоційно-вольової сфери та ігрової діяльності дітей дошкільного віку;
- особистісний розвиток дитини.

Навчання має будуватися в ігровій формі, адже гра є провідним видом діяльності в дошкільному віці, з частотою зміною діяльності, що сприяє запобіганню відволіканню і зниженню працездатності в результаті стомлюваності і порушення активної уваги в процесі заняття.

Виявлено, що арт-терапію можна застосовувати у формі візуального ряду мистецтв: живопису, графіки, скульптури, дизайну та інших форм творчості, в яких візуальний канал комунікації відіграє ключову роль.

На думку Л. Бондар, арт-терапевтичні методи дозволяють з високою ефективністю формувати у дітей з мовленнєвими порушеннями основи комунікації та конструктивні форми поведінки, розвивати здатність до адекватного сприймання себе та оточуючих, а такою сприяють зниженню надмірного напруження, тривожності і бар'єрів для результативних, конструктивних дій, здійснюють розвиток регуляції соціальних взаємин дітей [2, с. 54].

Включення до структури занять з іноземної мови різноманітних методів арт-терапії дозволяє не лише змістовно збагатити заняття і зробити його найбільш цікавим, але і створює мотивацію у дітей і позитивне ставлення до процесу навчання. На думку О. Боряк, арт-терапія дає можливість дитині висловлювати свої власні почуття, емоції, долати ті труднощі, які не дозволяють їй повною мірою брати участь у процесі заняття [3].

Використання арт-терапії у процесі навчання іноземної мови дошкільників з мовленнєвими порушеннями, сприяє не тільки свідомому, а й невимушеному засвоєнню матеріалу. При цьому активізуються процеси сприймання, уваги і пам'яті.

Як зазначає О. Медведева, розвиток творчого задуму сприяє загальному інтелектуальному розвитку дошкільників. Це дозволяє припустити, що формування передумов до оволодіння іноземною мовою у дітей дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями сприяє як засвоєнню основ іноземної мови, так і вдосконалення загальної готовності до шкільного навчання [1, с. 29].

Виходячи з особливостей предметної, творчої, ігрової та мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку, на думку О. Медведевої, необхідно будувати навчання іноземної мови як навчання діяльності - елементарного практичного спілкування іноземною мовою за допомогою арт-терапії, зокрема й ігротерапії, як технології арт-терапії, предметно-практичних дій, способів і прийомів елементарної навчальної діяльності (слухати, повторювати, відповідати, усвідомлювати мовленнєві структури, вибудовуючи їх за допомогою кубиків, іграшок, картинок). [1, с. 30]

Аналіз особливостей прояву порушень мовлення в процесі оволодіння дошкільниками англійською мовою дозволяє зробити висновок про необхідність введення в процес навчання спеціальних арт-терапевтичних вправ, які поділяються на кілька груп (за Л. Бондар):

- вправи на розвиток мовленнєвого аналізатора, спрямовані на поліпшення рухливості і диференційованості рухів органів артикуляційного апарату (динамічні і статичні);
- вправи на вдосконалення звуковимови;
- вправи на вдосконалення фонематичного сприймання, фонематичного аналізу і синтезу;
- вправи, спрямовані на вдосконалення слухової уваги і пам'яті [2, с. 55].

Значна частка цих вправ в загальній структурі заняття з іноземної мови може бути різною в залежності від етапу навчання, рівня оволодіння учнями фонетичною системою іноземної мови та складності мовленнєвого порушення дітей.

Висновки. Таким чином, значимість проблеми навчання іноземної мови дітей дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями зумовлює потребу в урахуванні структури мовленнєвого порушення, вікових та індивідуально-психологічних особливостей дітей цієї групи в процесі розробки і реалізації педагогічного процесу, а також викликає необхідність пошуку основних напрямків педагогічної роботи, розробки та адаптації спеціальних освітніх програм з навчання іноземної мови для дітей згаданої категорії.

При цьому процес навчання іноземної мови дошкільників з мовленнєвими порушеннями повинен розглядатися як багатоаспектний цілісний процес, спрямований на формування, корекцію і розвиток фонематичних, зорово-просторових і моторних функцій; усного мовлення і мовленнєвих навичок, комунікативної компетенції, розумової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арт-педагогика и арттерапия в специальном и инклюзивном образовании : учебник для СПО / под ред. Е.А. Медведевой. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Издательство Юрайт, 2018. 274 с.
2. Бондар Л.М. Використання методів арт-терапії в роботі з дітьми дошкільного віку. *Педагогічний пошук*. 2014. № 1. С. 54-57.
3. Віттенберг К.Ю., Білоушенко І.Б. Повний курс англійської мови в ДНЗ (за Базовою програмою розвитку дитини. Харків : Основа, 2011. 398 с.
4. Леханова О.Л., Ивлева Л.В. Постановка проблемы формирования предпосылок к изучению иностранных языков у дошкольников с нарушениями речи. *Дошкольное образование в стране и мире: исторический опыт*,

состояние и перспективы: материалы международной научно-практической конференции 10-11 ноября 2012 г. / Ред. О.С. Ушакова, И.А. Шаповалова и др. Пенза-Москва-Витебск : Научно-издательский центр «Социосфера», 2012. С. 169-173.

5. Шкваріна Т.М. Англійська мова для дітей дошкільного віку : книга для вчителя. Київ : Шк. світ, 2009. 160 с.

The article reveals the features of the manifestation of violations of sound pronunciation in preschool children in the process of learning English, formulates the main directions of work on teaching a foreign language to preschoolers with speech pathology, presented types of art therapy exercises that allow accounting for speech disorders in the process of teaching English to preschool children.

Key words: *preschool age, pronunciation defects, teaching English, speech analyzer development, phonetic disorders, phonemic disorder, art therapy.*

УДК [373.5.016:811.111(07)]:005.591.6

К.М. ПАВЕЛКІВ, А.В.ЛЕВЧУН

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ ЯК МОТИВАЦІЙНІ ФАКТОРИ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У роботі висвітлене питання щодо доцільності та ефективності застосування інформаційно-комунікаційних технологій та інтернет-ресурсів у навчально-виховному процесі з англійської мови в початковій школі. Доведено, що їх використання є ефективним засобом підвищення якості навчання та мотивації молодших школярів, оскільки вони дозволяють зробити урок більш цікавим і динамічним.

Ключові слова: *інформаційно-комунікаційні технології, інтернет-ресурси, мультимедійний комплекс, онлайн-платформа, інноваційне навчання.*

Постановка проблеми. Педагог у сучасному розумінні – це, перш за все, професіонал, який знаходиться в постійному пошуку ефективних методик навчання, що є цікавими як для нього, так і для учнів. На сьогоднішній день проведення занять традиційним способом (використовуючи дошку, крейду, підручники тощо) є неактуальним, оскільки учні повинні мати досвід та вміння користуватися тими надбаннями сьогодення, які оточують їх усюди. Мова йде про швидкий розвиток та доступність найрізноманітніших технічних засобів (гаджетів), за допомогою яких можна отримувати та закріплювати нові знання, використовуючи численні інтернет-ресурси. Використання Інтернету на заняттях з іноземної мови у початковій школі (у нашому випадку – англійської) – одна з умов успішного її оволодіння, оскільки, інформаційні технології вже давно стали ефективним інструментом, який полегшує засвоєння знань, робить навчання інтерактивним, цікавим, наочним та індивідуальним.

Інформаційно-комунікативні технології (далі – ІКТ) забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчального процесу, підвищують мотивацію у навчанні іноземних мов, сприяють формуванню належного рівня іншомовної комунікативної компетенції, яка включає мовну (фонетичну, лексичну, граматичну), мовленнєву (читання, говоріння, аудіювання, письмо), соціокультурну компетенції [1, 80].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади упровадження ІКТ в процес навчання англійської мови, а також безпосереднє використання Інтернету задля заохочення учнів до оволодіння іншомовною комунікацією є об'єктом дослідження сучасних вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як С.В. Боднар, К.С. Ітінсон і О.В. Рубцова, І.І. Костенко, Н.Ю. Кузнецова, І.Романишина, Н.Г. Пантюшенко, Е.С. Полат та інші. Незважаючи на проведення низки досліджень стосовно теми використання інтернет-ресурсів у вивченні іноземної мови, деякі питання залишаються недостатньо розглянутими та дискусійними.

Постановка завдань. Сучасну модель навчання складно уявити без використання новітніх технологій навчання англійської мови – без використання мультимедійних засобів навчання та мультимедійних технологій навчання, які перетворюють навчання іноземній мові на живий творчий процес. Тож основним завданням є проаналізувати існуючі ІКТ та інтернет-ресурси з навчання англійської мови в початковій школі та визначення їх ролі у навчальному процесі.

Виклад основного матеріалу. Одним з найважливіших факторів успіху учня у вивченні іноземних мов є мотивація. Ефективність плідної роботи учнів напряму залежить від бажання та зацікавленості до навчання. На сьогоднішній день комп'ютер є потужним засобом підвищення ефективності навчання. Він значно розширив можливості подачі навчальної інформації за допомогою кольору, графіки, звуку, цифрової відеотехніки. На уроках з використанням комп'ютера значно зростає мотивація учня до навчання. Використання ІКТ розширює можливості у виборі матеріалів і форм навчальної діяльності, дозволяє зробити урок привабливим та сучасним [2, 172].

На початковому етапі навчання перед учнями стоїть завдання опанувати певний обсяг англомовного лексичного, граматичного та мовленнєвого матеріалу згідно з навчальною програмою. Для успішної реалізації означеного завдання вчителю необхідно враховувати вікові особливості молодших учнів. Відомо, що у цьому віці у школярів переважає наочно-образне мислення, тому застосування наочності сприяє як розвитку творчої уяви дітей, так і розвитку їх мислення.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

1. *Бісовецька Л.А.* – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.
2. *Боровець М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
3. *Бурчак К.І.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
4. *Венгловська І.А.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
5. *Власюк О.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
6. *Гаврилюк С.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
7. *Гавєська А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
8. *Гілянчук В.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
9. *Гнатюк О.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
10. *Голубнюк Г.Р.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
11. *Голубнюк К.Р.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
12. *Гордійчук А.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
13. *Грушовець К.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
14. *Гуцал Ю.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
15. *Давидюк І.А.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
16. *Данілова Н.Р.* – старший викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
17. *Драгун Я.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
18. *Дениско Я.О.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
19. *Денисюк Л.В.* – викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
20. *Дуброва А.С.* – аспірант 4 курсу Рівненського державного гуманітарного університету.
21. *Іванова І.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
22. *Івашкевич Е.Е.* – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри практики англійської мови Рівненського державного гуманітарного університету, перекладач.
23. *Івашкевич Е.З.* – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри загальної психології та психодіагностики Рівненського державного гуманітарного університету
24. *Іллюк М.Ф.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
25. *Кирилюк Ю.Ю.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
26. *Ковальчук М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
27. *Ковалюк В.В.* – викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
28. *Колошва А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
29. *Кравчук М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
30. *Левчун А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
31. *Лисенко К.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
32. *Лук'яник Л.В.* – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.
33. *Мамчур Н.Ф.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
34. *Мартинюк А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
35. *Мінько А.І.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету
36. *Мирончук О.О.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
37. *Михальчук Н.О.* – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови Рівненського державного гуманітарного університету.
38. *Мороз Л.В.* – кандидат філологічних наук, доцент, професор, завідувач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
39. *Мороз Н.М.* – викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
40. *Набочук О.Ю.* – заступник начальника управління, начальник відділу професійно-технічної та вищої освіти Управління освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації
41. *Нездюр А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
42. *Онищук О.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
43. *Остапчук М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
44. *Павелків К.М.* – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
45. *Пасічник Т.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
46. *Пась В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
47. *Потапчук Ю.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
48. *Рока А.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
49. *Романюк С.К.* – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
50. *Сидорчук А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.

51. *Собчук Д.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
52. *Трофімчук В.М.* – старший викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
53. *Форсюк О.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
54. *Хімич М.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
55. *Ходоровська І.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
56. *Холявська І.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
57. *Чайковська М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
58. *Шворак А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
59. *Шевцова І.П.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
60. *Юсенко Н.І.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
61. *Юсюк Я.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
62. *Ясногурська Л.М.* – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
63. *Яцюрин А.О.* – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука.

ЗМІСТ

В.В. Ковалюк, І.А. Венгловська Навчання англійської мови дітей дошкільного віку	3
С.К. Романюк, В.В. Гілянчук Засоби оптимізації пізнавальної активності старших дошкільників на занятті іноземної мови	4
І.В. Краля, К.Р. Голубнюк Особливості навчання дошкільників іноземної мови	7
В.М. Трофімчук, Ю.С. Гуцал Актуальність вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку	9
С.К. Романюк, Я.О. Дениско Сучасні підходи до вивчення іноземної мови школярами з особливими освітніми потребами	10
Н.Р. Данілова, К.С. Лисенко Особливості навчання іноземної мови дітей дошкільного віку	12
С.К. Романюк, М.В. Остапчук Психологічні особливості навчання англійської мови учнів початкової школи	15
Н.Р. Данілова, В. Пась Розвиток навичок слухання в дітей дошкільного віку на заняттях англійської мови	19
Л.В. Денисюк, А.В. Мартинюк Навчання іноземної мови старшого дошкільника з використанням особистісно-діяльнісного підходу	21
А.С. Дуброва, О.С. Форсюк Використання сучасних методів навчання іноземної мови дітей дошкільного віку у ЗДО	23
Л.В. Мороз, А.В. Нездюр Значення дошкільного дитинства як сенситивного періоду для опанування іноземною мовою	27
Н.М. Мороз, О.М. Онищук Гра та її роль на уроках англійської мови в початкових класах	28
Л.М. Ясногурська, Я.В. Юсюк Сучасні методи навчання іноземної мови у закладах дошкільної освіти	31
Н.М. Мороз, Г.Р. Голубнюк Старший дошкільник як суб'єкт навчання іноземної мови в контексті особистісно- діяльнісного підходу	33
В.В. Ковалюк, А.В. Сидорчук Розвиток аудіативних умінь у дітей старшого дошкільного віку на заняттях англійської мови	36
Л.М. Ясногурська, А.В.Шворак Особливості навчання дітей старшого дошкільного віку англійської мови	37
Л.В. Мороз, Н.І.Юсенко Вивчення іноземної мови як засіб розвитку іншомовної мовленнєвої компетенції дошкільника	39
Н.М. Мороз, К.І. Бурчак Використання інноваційних технологій в навчанні англійської мови дітей 6-7 річного віку	41
Н.М. Мороз, А.В. Колошва Особливості занять іноземною мовою з дітьми, що мають фонематичні вади слуху	43
К.М. Павелків, О.М. Гнатюк Ігрові методи навчання дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення іноземною мовою	46
К.М. Павелків, М.М. Хіміч Усна народна творчість – потужний засіб розвитку іноземної мови дітей дошкільного віку	48
А.С. Дуброва, С.В. Гаврилюк Афазія і білінгвізм	50
С.К. Романюк, К.М. Грушовець Методичні та змістові проблеми заняття іноземної мови у дошкільному початковому закладі	53
В.М. Трофімчук, А.С. Гордійчук Навчання дітей старшого дошкільного віку англійської мови засобами поетичних творів	56
Л.М. Ясногурська, М.В. Ковальчук Сучасні підходи до навчання англійської мови: орієнтація на реалізацію особистісно - діяльнісного та компетентнісного підходів	59
Л.М. Ясногурська, Я.С. Драгун Особливості навчання дошкільників двомовного спілкування	62
К.М. Павелків, Т.М. Пасічник English as a component of the training a modern historian	63
Л.В. Мороз, О.О. Мирончук Використання ігрової діяльності з елементами іноземної мови при розвитку зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення	68
В.М. Трофімчук, Н.Ф. Мамчур Використання мультимедійних технологій у навчанні англійської мови дітей дошкільного віку	71
Н.Р. Данілова, І.А. Давидюк Методика викладання англійської мови для старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення	72
К.М. Павелків, І.В. Іванова Формування зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку засобами художніх творів	75
Л.В. Денисюк, М.В. Кравчук Мультимедійна презентація – як засіб вивчення англійської мови у дошкільному віці	77
В.В. Ковалюк, Д.В. Собчук Використання американських та британських інтерактивних методів навчання та виховання у сучасному українському закладі дошкільної освіти	79
Л.М. Ясногурська, І.В. Ходоровська Значення використання мультимедійних засобів в процесі навчання іноземної мови дітей дошкільного віку	82
К.М. Павелків, І. Холявська Importance of English language in historical profession	85

К.М. Павелків, А.В. Гаєвська Застосування арт-терапії у процесі вивчення іноземної (англійської) мови дітьми з мовленнєвими порушеннями	87
К.М. Павелків, А.В. Левчун Інформаційно-комунікаційні технології та інтернет-ресурси як мотиваційні фактори у вивченні іноземної мови у початковій школі	90
К.М. Павелків, І.П. Шевцова Особливості просодичної сторони мовлення при дизартрії у дітей старшого дошкільного віку	92
Н.М. Мороз Емоційні концепти «Любов/Love» та «Ненависть/Hate(Hatred) як концепти-опозиціонери	94
Л.В. Мороз Метажанрова природа рольової лірики	96
Л.М. Ясногурська Language representation of the “Fear” concept in the modern English on the examples of Stephen King’s works “Salem’s Lot” and “Pet Sematary”	99
Л.В. Лук’яник, М.В. Боровець Мовні деформації у щоденному спілкуванні учнів початкових класів	102
Л.В. Лук’яник, М.Ф. Ілюк Теоретико-практичні основи вивчення розділу «Морфологія» у початкових класах	105
Л.В. Лук’яник, А.І. Мінько Етимологізація термінолексем у процесі засвоєння граматичних понять	107
Е.З. Івашкевич, О.Ю. Набочук Psychological ways of the development of creative competence of pupils at the lessons of foreign language	109
Н. Мухалчук, Е. Івашкевич, А. Ятсjuryk Parts of speech which characterize the emotion of “Fear”	115
Л.А. Бісовецька, Ю.Ю. Кирилюк Формування понять про словосполучення в учнів початкових класів	121
Л.М. Ясногурська, О.В. Власюк Технологія вивчення художніх творів на уроках літературного читання	123
Л.В. Денисюк, Ю.В. Потапчук Використання інноваційних методів у практичній діяльності викладача іноземної мови	125
Н.Р. Данілова, А.С. Рока Інноваційні методи викладання іноземних мов	128
С.К. Романюк, М.В. Чайковська Main aspects of educational video materials design for use in educational process of higher educational institutions	130
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	135
ЗМІСТ	137